

Gümüşane Milletvekili Nurettin Özdemir ve 44 arkadaşının, Türk Kanunu Medenisinin birinci kitabının ikinci babı üçüncü faslının değiştirilmesi, bu kanuna bâzı madde ve fıkralar eklenmesi, bâzı vakıfların vergi muafiyetinden faydalandırılması hakkındaki 903 sayılı Kanunun 2 nci maddesine bir fıkra ilâvesi hakkında kanun teklifi ve Adalet Komisyonu raporu (2/538)

MİLLET MECLİSİ SAYIN BAŞKANLIĞINA

28 . 6 . 1971

903 sayılı ve (Türk Kanunu Medenisinin birinci kitabının ikinci babı üçüncü faslının değiştirilmesi, bu kanuna bâzı madde ve fıkralar eklenmesi, bâzı vakıfların vergi muafiyetinden faydalandırılması hakkındaki) Kanunun 2 nci maddesine bir cümle ilâvesine dair kanun teklifimiz, gerekçesi ile birlikte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımızla rica ederiz.

Gümüşane N. Özdemir	Bursa S. Çanga	Manisa M. Erten	Kars K. Güven
Trabzon A. Rıza Uzuner	Eskişehir Ş. Asbuzoğlu	Niğde N. Kodamanoğlu	Maraş İ. Öztürk
Eskişehir B. Sıtkı Karacaşehir	Balıkesir N. Sandıkcıoğlu	Manisa V. Bakırlı	Artvin N. Budak
Adıyaman Y. Ziya Yılmaz	Erzurum G. Karaca	Tokat İ. Hakkı Birler	Adana E. Postacı
Trabzon A. Şener	Bursa N. Atlı	Gaziantep Ş. Çolakoğlu	Malatya H. Gökçe
Denizli İ. Açıkalin	Erzincan N. Yıldırım	Gaziantep M. Sayın	Malatya M. Kaftan
Samsun N. Kale	Maraş N. Çuhadar	Maraş M. Özdal	Sinop F. Övet
Gümüşane N. Alp	Erzurum S. Erverdi	Giresun İ. K. Naboğlu	Rize S. Kumbasar
Kayseri T. D. Avşargil	İstanbul B. Ersoy	Bursa M. Turgut	İstanbul F. Bozbeyle
Bursa C. Külâhlı	Kars O. Yeltekin	Muğla A. Döğeri	Balıkesir S. Zeki Altınbaş
Balıkesir N. Gürer	İstanbul İ. Sancar	Trabzon E. Dikmen	Bilecik M. Ergül

GEREKÇE

13 . 7 . 1967 tarihinde 903 sayı ile kanunlaşan (Türk Kanunu Medenisinin birinci kitabının ikinci babı üçüncü faslının değiştirilmesi, bu kanuna bâzı madde ve fıkralar eklenmesi, bâzı vakıfların vergi muafiyetinden faydalandırılması hakkındaki kanun) ile Medenî Kanunun yürürlüğünden 1967 yılına kadar Türk kamuoyunda gerekli ilgiyi görmeyen vakıf müessesesi yeniden ele alınmış ve senelerin uygulaması içinde belli olan hukukî ihtiyaç giderilmeye çalışılmıştır.

Kanunun yürürlüğe girmesinden 21 . 6 . 1971 tarihine kadar 903 sayılı Kanuna göre yeniden 107 Vakıf kurulmuş olması ve bu vakıflardan 10 adedinin Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti verilecek malî ölçüde ve güçte bulunması Kanunun sosyal eğilimleri uygunluğunun ve gerçek bir ihtiyaca cevap verdiğinin delilidir.

Kanunun 2 neci maddesi ile Türk Medenî Kanununun 453 nü maddesine üç fıkra eklenerek kamu yararına yapılan hibeler ve kurulacak Vakıflarda, mahfuz hisse esas ve miktarları değiştirilmiştir. Bu madde ile:

a) Kamu yararına yapılan hibelerde ve gelirlerinin yarısından fazlası kamu görevi niteliğindeki işlerin yapımına bırakılarak kurulacak vakıflarda mahfuz hisse, Kanunun tespit ettiği miktarların 1/3'üne indirilmiş ve

b) Vakfın gelirinin % 80'inin kamu görevi niteliğindeki işlerin yapımına tahsis edilip, Vakfın gelirinin % 20'sinin mahfuz hisseli mirasçılara bırakılması halinde ise mirasçılardan tenkis dâvası açamayacakları esası sevk edilmiştir.

Maddenin bu tarzda yazılışından maksat açıktır :

Meclislerimiz, mahfuz hisse müessesesinde değişiklik yapma esası bakımından kamu yararına yapılan hibelerle, Vakıf müessesesini aynı hukukî esasla mülâhaza etmiş ve mahfuz hisse kaide ve miktarlarındaki değişikliği aynı hükme irca etmiştir. Eklenen birinci fıkranın sevk ettiği kabul budur.

Eklenen 2 ve 3 nü fıkralar da, bu esastanhareketle sevk edilmiştir. Netekim 2 neci fıkra (Ancak) kelimesi ile yazılmıştır. Görüldüğü gibi 2 neci maddenin 2 neci fıkrası, 1 neci fıkranın kabul ettiği esasın, mahfuz hissenin gelire hasredilmesi suretiyle genişletilmesinden başka bir hüküm değildir. Daha kısa bir deyişle 2 neci fıkrayı, 1 neci fıkra olmadan anlamak ve tatbik etmek mümkün değildir.

Hal böyle iken bâzı tatbikatçılarımızın bu fıkralar arasındaki bağlantıyı zayıf telâkki etmeleri sonucu :

a) Bir Vakıfta gelirin % 20'sinin mahfuz hisseli mirasçılara bırakılması hali ile,

b) Kurulmuş ve vergi muafiyeti olarak kamu yararına kurulduğu sabidolan bir vakfa yapılmış hibe veya ölüme bağlı tasarrufla mahfuz hisseli mirasçılara terekenin veya vakfa tahsis edilen mal varlığının gelirinin % 20'sinin terk edilmesini istihdaf eden ölüme bağlı tasarrufların hukukî mahiyetinin ayrı hukukî neticelere tabi olacağına dair bir endişenin izhar edildiği anlaşılmaktadır.

Yasama organının kabulüne uygun bir yasama tefsiri yolu kapalı olduğu için kanun teklifi yoluyla bu endişeyi yok etmeye mecbur kılınmıştır.

Bu sebeplerle ekli teklif yapılmıştır.

Adalet Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Adalet Komisyonu
Esas No. : 2/538
Karar No. : 55

26 . 12 . 1972

YÜKSEK BAŞKANLIĞA

Gümüşane Milletvekili Nurettin Özdemir ve 44 arkadaşının; Türk Kanunu Medenisinin birinci kitabının ikinci babı üçüncü faslının değiştirilmesi, bu kanuna bâzi madde ve fıkralar eklenmesi, Bâzi Vakıfların Vergi muafiyetinden faydalandırılması hakkındaki 903 sayılı Kanunun 2 nci maddesine bir fıkra ilâvesi hakkında kanun teklifi, komisyonumuza havale olunmakla ve ilgili Bakanlık temsilcileri de hazır bulunduğu halde tetkik ve müzakere olundu.

903 sayılı Kanunun 2 maddesi ile Türk Medenî Kanununun 453 ncü maddesine eklenen ikinci fıkrası hükmünün, gelirinin yarısından fazlası kamu görevi niteliğindeki işlerin yapımına hasredilmiş olan vakıflara yapılacak hibelerle ölüme bağlı tasarruflarda, hibe olunan veya vakfa bırakılması öngörülen mal varlığının gelirlerinin % 20'sinin mahfuz hisseli mirasçılara terkedilmesi halinde, bu mirasçıların da tenkis dâvası açamayacaklarını kapsamaması gerekirken, uygulamada yanlış anlam verilen bu hükmün açıklığa kavuşturulması bakımından sözü edilen fıkra metninin ve kanun başlığının değiştirilmesi suretiyle kabulü komisyonumuzca uygun bulunmuştur.

Genel Kurulun tasviplerine arz edilmek üzere işbu rapor Yüksek Başkanlığa saygıyla sunulur.

Adalet Komisyonu Başkanı
İstanbul
i. H. Tekinel
İçel
M. Arıkan

Sözcü
Sinop
H. Biçer
Kars
i. H. Alaca

Kâtip
Kırklareli
M. Atagün
Konya
O. Okay

Manisa
H. Okçu

Niğde
Mevlüt Ocakçıoğlu
(İmzada bulunamadı.)

GÜMÜŞANE MİLLETVEKİLİ NURETTİN
ÖZDEMİR VE 44 ARKADAŞININ TEKLİFİ

Türk Kanunu Medenîsinin birinci kitabının ikinci babı üçüncü faslına değiştirilmesi, bu kanuna bazı madde ve fıkralar eklenmesi, bazı vakıfların vergi muafiyetinden faydalandırılması hakkında ki 903 sayılı Kanununun 2 nci maddesine bir fıkra ilâvesi hakkında kanun teklifi

MADDE 1. — 903 sayılı Kanununun 2 nci maddesiyle Türk Medenî Kanununun 453 ncü maddesine eklenen ikinci fıkraya aşağıdaki cümle eklenmiştir :

«Vakfın gelirinin % 20'si kendisine bırakılan mahfuz hisseli mirasçılardan tenkis davası açamayacaklarına dair hüküm; vergi muafiyeti verilmekle kamu yararına kurulduğu belli olan vakıflara yapılmış bağış veya ölüme bağlı tasarruflarda da uygulanır»

MADDE 2. — Bu kanun hükümleri, yayımı ile birlikte yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

ADALET KOMİSYONUNUN METNİ

Türk Kanunu Medenîsinin birinci kitabının ikinci babı üçüncü faslına değiştirilmesi, bu kanuna bazı madde ve fıkralar eklenmesi, bazı vakıfların vergi muafiyetinden faydalandırılması hakkında ki 903 sayılı Kanununun 2 nci maddesi ile Türk Medenî Kanununun 453 ncü maddesine eklenen ikinci fıkranın değiştirilmesi hakkında kanun teklifi

MADDE 1. — 903 sayılı Kanununun 2 nci maddesiyle Türk Medenî Kanununun 453 ncü maddesine eklenen 2 nci fıkra aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Ancak, vakfın gelirinin % 20'si veya bu vakıflara bağışlanan yahut ölüme bağlı tasarruf suretiyle tahsis edilen malların gelirinin % 20'si kendisine bırakılan mahfuz hisseli mirasçılardan tenkis davası açamazlar.»

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.